

Sygn. akt IV U 702/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2018 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Alicja Kowalska-Kulik

Protokolant: st. sekr. sąd. Sylwia Ciągło

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2018 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania C. I.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 21 czerwca 2017 roku znak:(...)

w sprawie C. I.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o odsetki

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N. na rzecz C. I. odsetki od poszczególnych miesięcznych kwot renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za okres od dnia 24 listopada 2016 roku do dnia 30 kwietnia 2017 roku, od następnego dnia po terminie płatności każdej z tych kwot do dnia zapłaty;

II. oddala odwołanie w pozostałym zakresie;

III. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. na rzecz C. I. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 702/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 7 listopada 2018 roku

Decyzją z dnia 21 czerwca 2017 roku, znak:(...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. - po rozpatrzeniu wniosku z dnia 19 czerwca 2017 roku – na podstawie art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1383), odmówił C. I. wypłaty odsetek. Uzasadniając decyzję organ rentowy wskazał, że ustawowy termin na wydanie decyzji w sprawie prawa do świadczenia wynosi 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W przedmiotowej sprawie za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji należy, zdaniem organu rentowego, uznać dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego – wyroku Sądu Okręgowego w N. z dnia 7 kwietnia 2017 roku, tj. 30 maja 2017 roku. Decyzja ustalająca prawo do świadczenia została wydana w dniu 12 czerwca 2017 r. W

związku z powyższym nie nastąpiło przekroczenie ustawowego terminu do wydania decyzji. ZUS nadto wskazał, że w wyroku brak jest orzeczenia przez Sąd, że to organ rentowy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia.

Od powyższej decyzji odwołał się C. I., wnosząc o jej zmianę poprzez wypłatę odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie należnego świadczenia rentowego. Odwołujący się podniósł, że okoliczność polegająca na dalszej częściowej niezdolności do pracy, stanowiąca przesłankę przyznania dochodzonego prawa do renty, istniała już w momencie orzekania przez organ rentowy. Ustalenia poczynione w postępowaniu sądowym przez biegłego, potwierdziły istnienie w dalszym ciągu uprzednio stwierdzonej częściowej niezdolności do pracy. Wskazał, że ZUS dysponował odpowiednią dokumentacją medyczną do wydania właściwej decyzji o przyznaniu mu renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres. Na rozprawie w dniu 23 stycznia 2018 r. (k. 22) odwołujący wniósł o przyznanie odsetek od dnia 1 października 2016 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując argumentację, którą posłużył się w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo organ rentowy podniósł, że w sytuacji gdy Sąd zmienia decyzję organu rentowego i przyznaje świadczenie, a jednocześnie nie orzeka w sprawie odsetek - odsetki za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia należy ustalać tylko w razie niedotrzymania ustawowego terminu do wydania decyzji uwzględniającej wyrok Sądu. Prawomocny wyrok Sądu wpłynął do ZUS w dniu 30 maja 2017 roku, a decyzja wykonująca wyrok została wydana dnia 12 czerwca 2017 roku, a więc został zachowany termin do wydania decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

C. I. pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 30 czerwca 2016 roku. Wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres odwołujący złożył do organu rentowego w dniu 27 czerwca 2016 roku.

Lekarz orzecznik ZUS - po konsultacji specjalisty kardiologa - zdiagnozował u odwołującego się nadciśnienie tętnicze, cukrzycę typu 2. WZW typu C i orzeczeniem z dnia 25 lipca 2016 roku uznał, że C. I. nie jest niezdolny do pracy. W związku ze sprzeciwem złożonym przez C. I., sprawę przekazano do rozpoznania komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Komisja lekarska ZUS - po ponownym badaniu odwołującego się i analizie dokumentacji lekarskiej - potwierdziła u odwołującego się powyższe schorzenia i orzeczeniem z dnia 1 września 2016 roku uznała, że C. I. nie jest niezdolny do pracy. Decyzją z dnia 12 września 2016 roku ZUS odmówił C. I. przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy. Decyzję tę, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, odwołujący zaskarżył do Sądu pismem z dnia 13 października 2016 r. Odwołanie to wpłynęło do ZUS w K. Wydziału Orzecznictwa Lekarskiego i Prewencji w dniu 20 października 2016 roku. Przewodniczący komisji lekarskiej ZUS uznał, że odwołanie z dnia 12 września 2016 roku nie zawiera nowych okoliczności. Opinia ta wpłynęła do Wydziału ZUS w N. 24 października 2016 roku. W odwołaniu C. I. podnosił, że we wrześniu 2016 roku przeżył zawał serca, na co przedłożył odpowiednią dokumentację medyczną, w tym test wysiłkowy z dnia 21 września 2016 r.

Wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2017 roku sygn. akt IV U 1180/16 Sąd Okręgowy w N. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu się C. I. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 lipca 2016 roku do 30 kwietnia 2017 roku. Sąd ustalił niezdolność odwołującego do pracy na podstawie opinii biegłych lekarzy sądowych o specjalnościach z zakresu kardiologii oraz chorób wewnętrznych, diabetologii i endokrynologii, odpowiadających schorzeniom stwierdzonym u odwołującego się. Biegli lekarze rozpoznali u C. I. chorobę niedokrwinną serca (...), stan po przeżytym ostrym zespole wieńcowym w dniu 27 września 2016 roku, leczonym angioplastyką wieńcową, nadciśnienie tętnicze bez przerostu mięśnia lewej komory, cukrzycę typu 2 i łuszczycę. Sąd ustalił, że u odwołującego się od ponad roku przed stwierdzeniem ostrego zespołu wieńcowego występowały niecharakterystyczne dolegliwości bólowe w klatce piersiowej, będące ekwiwalentem bólu wieńcowego. W dniu 27 września 2016 roku wystąpił ostry zawał serca; w koronarografii stwierdzono 3 naczyniową chorobę wieńcową, wykonano angioplastykę tętnicy okalającej ze wszczepieniem stentu, a po dwóch dniach angioplastykę prawej tętnicy wieńcowej ze wszczepieniem stentu. Nie wykonano angioplastyki gałęzi marginalnej (zwąężonej na długim odcinku ok. 80%), a to może powodować utrzymujące się dolegliwości wysiłkowe i dodatni test wysiłkowy. W

ocenie Sądu, istniały podstawy do przyznania odwołującemu się renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres wskazany w opinii biegłych. Wyrok z dnia 7 kwietnia 2017 r. uprawomocnił się w dniu 10 maja 2017 r. Prawomocny wyrok wpłynął do organu rentowego w dniu 30 maja 2017 roku. Decyzję o przyznaniu odwołującemu się renty z tytułu niezdolności do pracy, wykonującą wyrok Sądu, ZUS wydał w dniu 5 czerwca 2017 roku. Na mocy tej decyzji organ rentowy przyznał C. I. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 lipca 2016 roku do 30 kwietnia 2017 r. i wypłacił odwołującemu się należność z tego tytułu w czerwcu 2018 r.

Dokumentacja lekarska, którą dysponowała komisja Lekarska ZUS w postępowaniu z wniosku C. I. z dnia 27 czerwca 2016 roku o rentę nie była wystarczająca do orzeczenia niezdolności do pracy odwołującego się w dniu 1 września 2016 r. U odwołującego się od ponad roku przed stwierdzeniem ostrego zespołu wieńcowego występowały niecharakterystyczne dolegliwości bólowe w klatce piersiowej, będące następstwem bólu wieńcowego, ale odwołujący się nie miał wykonanych żadnych badań diagnostycznych w kierunku choroby niedokrwiennej serca. Wykonana diagnostyka (badania echokardiograficzne i Holter ciśnienia) nie mogła ani potwierdzić, ani wykluczyć istnienia choroby niedokrwiennej serca, jak również jej zaawansowania. Badanie echokardiograficzne może określić w pewien sposób skutki zawału, tj. ocenić zaburzenia kurczliwości odcinkowej i globalnej lewej komory po przebyłym zawale serca, natomiast przy braku zaburzeń kurczliwości odcinkowej i przy prawidłowej globalnej funkcji skurczowej lewej komory zwykle przekłatkowe badanie echokardiograficzne nie jest stosowane w celu potwierdzenia, bądź wykluczenia choroby wieńcowej. Stąd też dokumentacja lekarska, którą dysponowała komisja lekarska ZUS w dniu 1 września 2016 r. nie była wystarczająca do orzeczenia niezdolności do pracy

Test wysiłkowy z dnia 21 września 2016 roku, dołączony do odwołania w sprawie tut. Sądu o sygn. akt IV U 1180/16, w połączeniu z zawartą w aktach ZUS dokumentacją medyczną był wystarczający do ustalenia czasowej niezdolności do pracy odwołującego się C. I..

(**dowód:** wniosek, k. 257 akt rentowych, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS, k. 261 akt rentowych, pismo ZUS, k. 262 akt rentowych, opinia specjalistyczna kardiologa, k. 211 akt orzecznicych, opinia lekarza orzecznika, k. 213 akt orzecznicych, sprzeciw, k. 215 akt orzecznicych, opinia Komisji Lekarskiej ZUS, k. 226 akt orzecznicych, orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS, k. 264 akt rentowych, prezentata na odwołaniu, k. 270 akt rentowych, odwołanie z załącznikami akt IV U 1180/16 k. 2-6, 8, opinia lekarska, k. 12 sygn. akt IV U 1180/ 16, wyrok SO i uzasadnienie, k. 59, 62 – 64 akt sygn. akt IV U 1180/16 , prezentata na wyroku , k. 299 akt rentowych, decyzja ZUS, k. 292 akt rentowych , opinia sądowno – lekarska, k. 26 – 27, opinie uzupełniające, k. 46, 60, 65)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, której wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania, a także na podstawie akt tut. Sądu o sygn. IV U 1180/16. Okoliczność, czy dokumentacja, którą dysponowała komisja lekarska ZUS w dniu 1 września 2016 r. oraz czy dokumentacja dołączona do odwołania, była wystarczająca do orzeczenia niezdolności do pracy odwołującego się, Sąd ustalił na podstawie opinii biegłego lekarza specjalisty z zakresu kardiologii. Sąd uznał tę opinię za wiarygodny dowód w sprawie i w pełni podzielił ustalenia oraz wnioski, wynikające z tej opinii, którą należy ocenić jako rzetelną, fachową i obiektywną. Opinia zawiera przekonujące uzasadnienie w zakresie oceny dokumentacji lekarskiej i badań specjalistycznych odwołującego się w przebiegu rozpoznanych u niego schorzeń kardiologicznych, w kontekście okoliczności, czy i kiedy ZUS mógł ustalić niezdolność odwołującego się do pracy.

Do opinii biegłego zarzuty wniósł odwołujący się, wnosząc o jej uzupełnienie poprzez określenie czy zlecenie przez ZUS badań specjalistycznych, w tym EKG wysiłkowe dawałoby możliwość oceny wcześniejszej niezdolności do pracy (k. 34). W odpowiedzi biegły w opinii uzupełniającej wprost wskazał, że do zadań lekarzy orzeczników ZUS, jak i Komisji Lekarskiej ZUS nie należą działania diagnostyczne, a test wysiłkowy mógłby wykazać ograniczenie przepływu wieńcowego w przypadku obecności dużych „ twardych ” blaszek miażdżycowych tętnicach wieńcowych przy braku krążenia obocznego, jednak jak wskazuje praktyka, wielokrotnie testy wysiłkowe są ujemne w przypadku „miękkich” przyściennych blaszek miażdżycowych, które w przypadku pęknięcia blaszki powodują zakrzep w tętnicy wieńcowej i ostry zawał mięśnia serca.

Po zapoznaniu się z opinią uzupełniającą odwołujący się wniósł o dopuszczenie dowodu z kolejnej opinii biegłego, zarzucając, że biegły nie odpowiedział na pytania odwołującego się (k. 54). W odpowiedzi biegły kardiolog wskazał, że maju 2016 roku odwołujący był kierowany na badania specjalistyczne, a w czasie badania orzeczniczego przez konsultanta kardiologa ZUS 21 lipca 2016 roku przedstawił podczas badania Holter EKG i badanie echokardiograficzne. W ocenie biegłego, opierając się na wyniku koronarografii z wysokim prawdopodobieństwem stwierdzić należy, że test wysiłkowy, na który odwołujący się był kierowany 25 maja 2015 roku wykazałby ograniczenie rezerwy wieńcowej. Kolejno w opinii uzupełniającej (k. 65) biegły wskazał, że dopiero test wysiłkowy z dnia 21 września 2016 roku, dołączony do odwołania był wystarczający do ustalenia czasowej niezdolności do pracy odwołującego się.

Do ostatecznej opinii biegłego żadna ze stron postępowania nie wniosła zarzutów. Ze stanowiskiem biegłego, że najwcześniejszym dowodem w sprawie niezdolności do pracy C. I. powodującym ustalenie, że istnieje okresowa niezdolność do pracy jest wynik testu wysiłkowego z dnia 21 września 2016 roku zgodził się organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 31 października 2018 roku (k. 69).

Pozostałe okoliczności sprawy uznał Sąd za bezsporne, bowiem okoliczności te nie były kwestionowane przez strony. Również dokumenty przedstawione na stwierdzenie powyższych okoliczności zostały ocenione jako w pełni wiarygodne i prawdziwe.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl z art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2017 r., poz. 1778), jeżeli ZUS nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia w terminach prawem przewidzianych, jest obowiązany do wypłaty odsetek w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to jednak przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które ZUS nie ponosi odpowiedzialności. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest zatem obowiązany do zapłaty odsetek w wysokości określonej przepisami prawa cywilnego wówczas, gdy nie dokona wypłaty świadczeń w terminach przewidzianych w przepisach dotyczących ich przyznawania i wypłacania w następstwie okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność (vide: wyrok SN z dnia 27 września 2002 r., sygn. II UK 214/02, LEX nr 57164).

Przepis art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pozostaje w bezpośrednim związku z art. 118 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Przepis ten w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 kwietnia 2009 r., (Dz. U. z 2013 r., nr 153, poz. 1227) stanowił, że organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego (ust. 1a powołanego przepisu). Ustawą z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 42, poz. 338) dokonano - z dniem 1 kwietnia 2009 r. - kolejnej nowelizacji ust. 1a art. 118 w ten sposób, że na końcu przepisu dopisano następującą treść: "jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego".

Nowelizacja ta jest konsekwencją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007 r., sygn. P 11/07 (OTK-A 2007, nr 8, poz. 97), który orzekł, iż art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS rozumiany w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy, jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Zgodnie z art. 118 ust. 2 cytowanej ustawy, jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia lub jego wysokość, organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust. 1. Jeżeli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w ust. 1, uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy, albo datę przedstawienia tych dowodów (art. 118 ust. 3 ustawy emerytalnej).

Jak zaznaczono wyżej - na temat art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczenia Społecznego wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 września 2007 r., w sprawie o sygn. P 11/07, uznając, iż powołana regulacja (przed nowelizacją) - rozumiana w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy - jest zgodna z Konstytucją. W uzasadnieniu wyroku Trybunał Konstytucyjny wyjaśnił, że „wyjaśnienie okoliczności niezbędnych do wydania decyzji” polegać może, między innymi, na: przedłożeniu przez wnioskodawcę brakujących dowodów lub złożeniu stosownego oświadczenia (o ile zaniechano uczynić tego we wniosku), rozstrzygnięciu (w rozmowie osobistej, telefonicznie, faksem lub w drodze korespondencji) z wnioskodawcami, pracodawcami (płatnikami składek), urzędami oraz innymi podmiotami wątpliwości powstałych przy analizie dokumentacji, zwłaszcza dotyczącej przebiegu zatrudnienia i wysokości zarobków, ocenie rozbieżności występujących w materiale dowodowym, uzyskaniu orzeczenia lekarza orzecznika w sprawach świadczeń, do których prawo uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji, rachunkowym wyliczeniu wysokości świadczenia. Według stanowiska wyrażonego w uzasadnieniu powołanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego, należy zgodzić się z twierdzeniem, że przez wyjaśnienie "ostatniej niezbędnej okoliczności" trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Organ rentowy nie powinien zatem zwlekać (nawet dążąc do korzystniejszego ustalenia uprawnień zainteresowanego) z wydaniem decyzji do czasu rozstrzygnięcia okoliczności, które mogą mieć wpływ na nieznaczne podwyższenie świadczenia.

Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że zgodnie z brzmieniem art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zasadą jest wypłata przez organ rentowy ustawowych odsetek określonych w przepisach prawa cywilnego, jeśli organ nie dokona tej wypłaty w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy jest zwolniony jednak z obowiązku wypłaty odsetek, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. W orzecznictwie sądowym można odnaleźć wiele przykładów nieprawidłowego działania organu rentowego, za które organ ten "ponosi odpowiedzialność" i - w razie opóźnienia z tego powodu ustalenia prawa do świadczenia lub jego wypłaty - zobligowany jest do wypłaty należnych odsetek. Są to w szczególności wypadki bezpodstawnego pozostawienia bez rozpoznania wniosku strony o przyznanie prawa do renty inwalidzkiej (zob. wyrok SN z 12 sierpnia 1998 r., sygn. akt II UKN 171/98, OSNAP nr 16/1999, poz. 521). Organ rentowy ponosi też odpowiedzialność za nieprawidłowe orzeczenie w sprawie niezdolności do pracy do celów rentowych wydane przez lekarza orzecznika ZUS lub komisję lekarską ZUS.

Trybunał Konstytucyjny powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r., sygn. akt I UK 159/04, OSNP nr 19/2005, poz. 308, zgodnie z którym, wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że w zakresie stosowania odsetek i związanych z nimi terminów, od których zależy ustalenie prawa do świadczenia (lub jego wysokości), organ rentowy i ubezpieczony powinni być traktowani jednakowo. Umożliwia to inna niż stosowana przez organ rentowy interpretacja art. 118 ust. 1a ustawy o FUS, zaprezentowana w doktrynie uwzględniająca kontekst normatywny art. 85 ust. 1 ustawy o s.u.s. Zgodnie z tą interpretacją, normę wyrażoną w kwestionowanym art. 118 ust. 1a ustawy o FUS należy odczytać w następujący sposób: za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do

wydania decyzji w sprawie świadczenia rentowego lub emerytalnego uznaje się dzień wpływu do organu rentowego prawomocnego orzeczenia sądu ustalającego prawo do tego świadczenia, o ile za nieustalenie tych okoliczności we wcześniejszym terminie nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy. Tę interpretację, nadającą zaskarżonemu przepisowi treść zgodną z przywołanymi wzorcami konstytucyjnymi, przyjął Trybunał, który dodatkowo podkreślił, iż jeżeli odpowiedzialność leży po stronie organu rentowego, termin do wydania decyzji i wypłaty świadczenia powinien być liczony od wcześniejszej daty, w której organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był wydać decyzję, a ubezpieczony powinien mieć prawo do odsetek za stosowny okres. Podsumowując Trybunał Konstytucyjny wskazał, że na gruncie dotychczasowych przepisów zasadą było, iż organ rentowy w praktyce uznawał, że 30-dniowy termin wydania decyzji w sprawie świadczenia i jego wypłaty w razie, gdy prawo do świadczenia zostało ustalone przez sąd, biegnie zawsze od dnia doręczenia mu prawomocnego orzeczenia sądu, niezależnie od tego, co sprawiło, że to sąd, a nie organ rentowy, ustalił prawo. Po rozstrzygnięciu Trybunału termin ten powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (np. błędna interpretacja przepisów, zaniechanie podjęcia określonych działań z urzędu, błędne orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia. Oznacza to, że w wypadku wystąpienia przez ubezpieczonego z roszczeniem o zapłatę odsetek, obowiązkiem sądu jest nie tylko kontrola legalności decyzji w sprawie ustalenia prawa do świadczenia, ale również ocena, czy za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczenia odpowiedzialność ponosi organ rentowy. Konsekwencją omówionego powyżej wyroku była nowelizacja art. 118 ust. 1a – z dniem 1 kwietnia 2009 r. Przepis ten wprost stanowi, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Zgodnie z utrwalonym poglądem doktryny i judykatury przyjmuje się, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, zwłaszcza gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 22 marca 2017 roku, III AUa 1089/16, LEX nr 2274291).

W przedmiotowej sprawie ustalono, że w dniu orzekania przez komisję lekarską ZUS, tj. w dniu 1 września 2016 r. brak było podstaw do orzeczenia niezdolności odwołującego się do pracy, bowiem dokumentacja medyczna, którą dysponowała komisja nie była wystarczająca, aby wydać takie orzeczenie. Jak wskazał biegły kardiolog, u odwołującego się od ponad roku przed stwierdzeniem ostrego zespołu wieńcowego występowały niecharakterystyczne dolegliwości bólowe w klatce piersiowej, będące następstwem bólu wieńcowego, ale odwołujący się nie miał wykonanych żadnych badań diagnostycznych w kierunku choroby niedokrwiennej serca . Wykonana diagnostyka (badania echokardiograficzne i Holter ciśnienia) nie mogła ani potwierdzić , ani wykluczyć istnienia choroby niedokrwiennej serca, jak również jej zaawansowania. Dopiero test wysiłkowy z dnia 21 września 2016 roku, dołączony do odwołania w sprawie o sygn. akt IV U 1180/16 był wystarczający do ustalenia czasowej niezdolności do pracy odwołującego się. Odwołujący się wprost w odwołaniu podnosił, że przeżył zawał serca, a odwołanie do ZUS w K. Wydziału Orzecznictwa Lekarskiego i Prewencji wpłynęło 20 października 2016 roku. Tymczasem członek komisji lekarskiej ZUS (działający z upoważnienia przewodniczącego Komisji Lekarskich ZUS) błędnie uznał, że odwołanie z dnia 12 czerwca 2016 roku nie zawiera nowych okoliczności . Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, iż postępowanie przed organem rentowym nie zostało przeprowadzone prawidłowo. W toku postępowania sądowego – które zakończyło się prawomocnym wyrokiem przyznającym odwołującemu się świadczenie rentowe - okazało się, iż jest on nadal częściowo niezdolny do pracy od daty ustania poprzednich świadczeń, tj. od 1 lipca 2016 r. Ustaleń tych dokonano w oparciu o te same dane, którymi dysponował ZUS, po złożeniu przez C. I. odwołania od decyzji z dnia 12 września 2016 r. Stosownie do art. 477⁹ § 1 k.p.c., odwołania od decyzji organów rentowych lub orzeczeń

wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnosi się na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzję lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia. Zgodnie z dyspozycją normy art. 477⁹ § 2 kpc organ rentowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności przekazuje niezwłocznie odwołanie wraz z aktami sprawy do sądu. Organ ten lub zespół, jeżeli uzna odwołanie w całości za słuszne, może zmienić lub uchylić zaskarżoną decyzję lub orzeczenie. W tym przypadku odwołaniu nie nadaje się dalszego biegu. W myśl art. 477⁹ § 2¹ k.p.c., jeżeli w odwołaniu od decyzji organu rentowego wskazano nowe okoliczności dotyczące niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, które powstały po dniu wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, od którego nie wniesiono sprzeciwu, lub orzeczenia komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, organ rentowy nie przekazuje odwołania do sądu, lecz kieruje do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpatrzenia. Organ rentowy uchyła decyzję, rozpatruje nowe okoliczności i wydaje decyzję, od której przysługuje odwołanie do sądu. Przepis ten stosuje się także wówczas, gdy nie można ustalić daty powstania wskazanych w odwołaniu nowych okoliczności.

Z dowodów ujawnionych w sprawie wynika, że organ rentowy, oceniając stan zdrowia odwołującego się, po wniesieniu przez niego odwołania od decyzji odmawiającej mu renty, nie dochował należytej staranności i bezpodstawnie skierował sprawę do Sądu. Nie może budzić wątpliwości, iż na skutek tej okoliczności doszło do opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczenia, gdyż organ rentowy, mimo spełnienia przez odwołującego się przesłanek do przyznania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy nie przeanalizował zarzutów odwołania i sprawę przekazał do Sądu. Prawo to zostało przyznane dopiero w toku postępowania sądowego, na podstawie tych samych dowodów, którymi dysponował organ rentowy, kierując odwołanie do Sądu. W wykonaniu orzeczenia Sądu organ rentowy wydał decyzję przyznającą prawo do renty dopiero w dniu 5 czerwca 2017 i wypłacił należne wyrównanie, czyli z opóźnieniem. Skoro tak, to odwołującemu należą się odsetki za opóźnienie w ustaleniu i wypłacie świadczenia. Gdyby organ rentowy działał prawidłowo winien był wydać decyzję przyznającą prawo do renty najpóźniej w dniu 24 listopada 2016 r., tj. w terminie 30 dni od przekazania akt z komisji lekarskiej ZUS w K. (z prawidłową opinią po pojawieniu się nowych okoliczności dotyczących stanu zdrowia odwołującego się i jego niezdolności do pracy) do ZUS Oddział w N., co miało miejsce w dniu 24 października 2016 r.

Wskazać należy, iż Sąd Okręgowy w N., w swoim wyroku z dnia 7 kwietnia 2017 r., zmieniającym decyzję ZUS i przyznającym świadczenie, nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego. Okoliczność ta jednak, zdaniem Sądu, nie stanowi przeszkody do przyznania odwołującemu się odsetek od wyrównania renty. Fakt, iż w wyroku nie stwierdzono takiej odpowiedzialności, nie oznacza automatycznie, że odpowiedzialności tej nie ma. W toku niniejszego postępowania jednoznacznie ustalono, iż w postępowaniu przez organem rentowym doszło do niewłaściwej oceny odwołania złożonego przez C. I. od decyzji ZUS odmawiającej przyznania mu renty z tytułu niezdolności do pracy, co skutkowało nieprawidłowym skierowaniem sprawy do Sądu i przedłużeniem postępowania. Są to okoliczności, za które ZUS ponosi odpowiedzialność, a które spowodowały opóźnienie w ustaleniu prawa do renty i wypłaty świadczenia. Należy wskazać, iż Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 marca 2011 r. sygn. akt I UZP 2/11 stwierdził, iż brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia. W konsekwencji odwołującemu się przysługują odsetki – zgodnie z przepisem art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1778).

Na podstawie delegacji zawartej w art. 85 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych wydane zostało rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 1999 r., nr 12, poz. 104). Regulacja ta przewiduje, że odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń.

Sąd nie uwzględnił częściowo żądania odwołującego się w przedmiocie wypłaty odsetek od 1 października 2016 r., tj. od 30 dnia po wydaniu orzeczenia przez komisję lekarską ZUS, opierając się na wiarygodnej opinii biegłego kardiologa. Biegły ten racjonalnie i logicznie wyjaśnił, że dokumentacja lekarska, którą dysponowała komisja lekarska ZUS w postępowaniu z wniosku C. I. z dnia 27 czerwca 2016 roku o rentę nie była wystarczająca do orzeczenia niezdolności do pracy odwołującego się. Dopiero test wysiłkowy z dnia 21 września 2016 roku, dołączony do odwołania w sprawie o sygn. akt IV U 1180/16 był wystarczający do ustalenia czasowej niezdolności do pracy odwołującego się.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd - na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i przepisów prawa materialnego powołanych wyżej - zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. na rzecz C. I. odsetki od poszczególnych miesięcznych kwot renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za okres od dnia 24 listopada 2014 roku do dnia 30 kwietnia 2017 roku, od następnego dnia po terminie płatności każdej z tych kwot do dnia zapłaty – w pkt I wyroku. W pkt II wyroku - w pozostałym zakresie (tj. w zakresie żądania odsetek od 1 października 2016 r.) odwołanie oddalił - na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc. W pkt III wyroku zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. na rzecz C. I. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 9 pkt 2 i § 15 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265), biorąc pod uwagę nadkład pracy pełnomocnika.